
GRUNDNOTAT

Udenrigsministeriet

Nordgruppen

Til: Folketingets Europaudvalg J.nr.: 400.E.9.Montenegro

CC.:
Fra: Udenrigsministeriet Dato: 27. juli 2007

Emne: EU-kommissionens forslag til en stabiliserings- og associeringsaftale mellem de Europæiske Fællesskaber og deres medlemslande og Republikken Montenegro

Kommissionens udkast til en stabiliserings- og associeringsaftale mellem de Europæiske Fællesskaber og deres medlemslande og Republikken Montenegro

Dokument: KOM (2007) 350 endelig

1. Resumé

Der foreligger et udkast til en stabiliserings- og associeringsaftale med Republikken Montenegro. Aftaleudkastet bygger på lignende aftaler indgået med den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, Kroatien og Albanien. Der er tale om en bred aftale med det overordnede formål at styrke demokratiet og retsstatsprincipperne, og at bidrage til politisk, økonomisk og institutionel stabilitet både i Republikken Montenegro og i regionen. Aftalen indeholder afsnit om politisk dialog, regionalt samarbejde, vares fri bevægelighed, arbejdskraftens bevægelighed, etablering, serviceydelser og kapitalbevægelser, tilnærmelse af lovgivning, retshåndhævelse og konkurrenceregler, retlige og indre anliggende, samarbejdspolitikker, og om økonomisk samarbejde. Aftalen vil udgøre den juridiske ramme for Montenegros fremtidige EU-tilnærmelse og er en vigtig forudsætning for fastholdelsen af fred og stabilitet i regionen.

2. Baggrund

Rådet (almindelige og eksterne anliggender) vedtog den 3. oktober 2005 bemyndigelse til Kommissionen om at indlede forhandlinger med den daværende Statsunion Serbien og Montenegro om en stabiliserings- og associeringsaftale, herunder med et forhandlingsmandat til Kommissionen. Efter Montenegros uafhængighed fra Serbien i maj 2006 opstod der behov for at tilpasse forhandlingsmandatet, så Kommissionen kunne forhandle særskilt med det nye land, Republikken Montenegro. Det tilpassede forhandlingsmandat blev godkendt i Rådet (retlige og indre anliggender) i juli 2006. Der foreligger et udkast til stabiliserings- og associeringsaftale med Montenegro (dokument: KOM (2007) 350 endelig).

Montenegro har siden år 2000 været omfattet af stabiliserings- og associeringsprocessen for det vestlige Balkan og har som sådan haft fordel af en række af EU's handels- og bistandsmæssige instrumenter. Stabiliserings- og associeringsaftalen er det næste skridt i Montenegros tilnærmelse til EU. Montenegro er, som de øvrige lande på det vestlige Balkan, potentiel kandidat til EU medlemskab.

3. Hjemmelsgrundlag

Stabiliserings- og associeringsaftalerne har hjemmel i artikel 310 i Traktaten om Det Europæisk Fællesskab sammenholdt med art. 300(2) og 300(3). Rådets afgørelse træffes ved enstemmighed. De dele af aftalerne, som falder ind under Traktatens afsnit IV, er omfattet af Protokollen om Danmarks særlig stilling.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Stabiliserings- og associeringsaftalen mellem Republikken Montenegro på den ene side og Fællesskabet og dets medlemsstater på den anden er en blandet aftale, dvs. at aftalen omfatter områder, hvor både Fællesskabet og medlemsstaterne har kompetence. Det generelle sigte med aftalen er gradvist at styrke og udvikle de politiske og økonomiske forbindelser mellem de to parter. Der er tale om en bred aftale med det overordnede formål at styrke demokratiet og retsstatsprincipperne, at bidrage til politisk, økonomisk og institutionel stabilitet både i Montenegro og i regionen, at etablere en ramme for politisk dialog, at støtte bestræbelserne på at udvikle landets økonomiske og internationale samarbejde, herunder tilnærmelse af landets lovgivning til Fællesskabets, samt at støtte omstillingen til en fungerende markedsøkonomi, herunder gennem gradvis etablering af et frihandelsområde mellem Fællesskabet og Montenegro. Endelig er det et formål at tilskynde til regionalt samarbejde indenfor de områder, som er omfattet af aftalen.

Aftalen bygger på en række generelle principper som respekt for grundlæggende demokratiske principper og menneskerettigheder, for international fred og stabilitet samt betydningen af implementeringen af internationale forpligtelser, herunder samarbejdet med Krigsforbrydertribunalet for det tidligere Jugoslavien. Med aftalen etableres desuden en øget politisk dialog mellem parterne indenfor rammerne af stabiliserings- og associeringsrådet, herunder med henblik på gradvis tilnærmelse af holdninger på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område. I relation til udvikling af regionalt samarbejde forpligtes Montenegro til aktivt at fremme gode relationer i regionen.

I henhold til aftalens afsnit om varernes fri bevægelighed skal der over en periode på maks. 10 år etableres et frihandelsområde i overensstemmelse med WTO's regler. Dette sker ved en progressiv liberalisering af samhandelen i relation til industrielle produkter, landbrugs- og fiskeriprodukter, samt øvrige produkter.

Aftalen indeholder desuden bestemmelser om arbejdskraftens bevægelighed, etablering, serviceydelser og kapitalbevægelser, tilnærmelse af lovgivning, retshåndhævelse og konkurrence-regler, retlige og indre anliggende, samarbejdspolitikker, økonomisk samarbejde, samt et afsluttende afsnit med institutionelle, generelle og endelige bestemmelser.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal afgive samstemmende udtalelse.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Forslaget berører ikke dansk ret. Aftalen tager højde for Danmarks, UK's og Irlands særstilling for de dele af aftalen, hvor dette er relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ikke umiddelbart konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Forslaget har ikke været sendt i ekstern høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter indgåelsen af stabiliserings- og associeringsaftaler for landene på det vestlige Balkan. Aftalerne udgør den juridiske ramme for landenes EU-tilnærmelse og er en vigtig forudsætning for udvikling og stabilitet i regionen. Fra regeringens side har man således støttet forhandlingerne om en stabiliserings- og associeringsaftale med Montenegro og har forholdt sig generelt positiv til Kommissionens forslag, som tæt følger skabelonen fra de allerede indgåede aftaler med henholdsvis Kroatien, den tidligere jugoslaviske republik Makedonien og Albanien.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Da Kommissionens aftaleudkast følger en model, der tidligere er anvendt over for andre lande på det vestlige Balkan, ventes aftaleudkastet ikke at ville give anledning til større principielle problemer. Andre landes holdninger forventes at svare til regeringens.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Aftaleudkastet har endnu ikke været forelagt Folketingets Europaudvalg. Grundnotat vedrørende Kommissionens udkast til forhandlingsmandat blev oversendt til Folketingets Europaud-

valg den 15. juli 2005. Udkast til mandat til Kommissionen til at indlede forhandlinger om en stabiliserings- og associeringsaftale med Statsunionen Serbien og Montenegro blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (almindelige anliggender og eksterne relationer) den 3. oktober 2005. Udkast til tilpasning af forhandlingsmandatet til Kommissionen til forhandlingerne om en stabiliserings- og associeringsaftale med Republikken Montenegro blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 24. juli 2006.

Udenrigsministeriet